

Povest povesti.

Spisal Fr. Ločniškar.

mladih letih sem imel součenca, ki je prišel iz mesta na kmete. Njegova mati je bila iz našega kraja in je dolgo časa služila v mestu. Po moževi smrti pa je prišla zopet domov, zakaj v mestu ni mogla preživljati z bornim zaslužkom sebe in svojega otroka. Tam je treba vse drago plačevati: stanovanje, hrano, in na obleko je treba bolj paziti kot na kmetih. Zaraditega je prišla ženica domov, kjer so ji dali vsaj stanovanje zastonj, za hrano pa je časih malo pomagala pri delu.

Z dečkom — Tinček mu je bilo ime — sva hodila skupaj v šolo. V začetku smo se vsi strašno zanimali zanj, zakaj bil je iz mesta, o katerem se nam še sanjalo ni. Slišali smo že časih o mestu: koliko hiš je tam, da se drže druga druge in da so nekatere še višje kot naša župnijska cerkev, najmanjše pa vsaj take kot naša šola. Toda kar nas je hodilo skupaj v domačo šolo, ni še nihče videl mesta; kvečjemu na sliki. — Tinček pa je bil celo rojen tam, kamor si je vsakdo izmed nas želel enkrat iti. Pripovedoval nam je Tinček res marsikaj, čemer smo se čudili vaški pritlikavci. In dokler je vedel Tinček kaj novega povedati, smo se kaj radi zbirali okrog njega. Ko je bilo pa konec njegovih pripovedovanj, ko ni vedel nič novega, so ga začeli nekateri gledati postrani, češ, ti nisi naš, ti si iz mesta . . . Strojarsev Andrejec, ki je že vtretje posedal in »z odprtimi očmi dremal« v prvem razredu, je posebno rad dražil Tinčeta. Ta je bil v začetku potrpežljiv in ni niti poslušal Andrejčevih zbadljivih besed. Toda vsake potrpežljivosti je enkrat konec in tudi Tinčkove je bilo.

Zimskega dne smo šli mirno iz šole proti domu. Bilo nas je pet manjših, med nami tudi Tinček. Zadaž za nami je šla gruča večjih. Kar prileti za nami Strojarev in se zaleti nalašč v Tinčka s tako silo, da je ta padel v sneg. Tinček pobere kepo in jo vrže za Andrejcem. Toda ta se mu umakne in zbeži naprej po cesti. Ko pride do travnika, ki smo se na njem navadno drsali, se zaleti po ledu in počaka še nas. Tudi mi smo se šli drsat, z nami tudi Tinček, misleč, da je bilo to le šala, kar je naredil pravkar Andrejec.

Nekaj časa smo se zaganjali po vrsti po ledu in kričali, kot je to pač navada pri otrokih. Andrejec pa se je kmalu zopet spravil na Tinčka.

„Hlačice Tinčkove
so petelinčkove.
Do kolen jih ima,
ker niso imeli
dosti blaga . . .“

Vsi — s Tinčkom vred — smo se smejali Andrejčevi duhovitosti. Tinček je res nosil hlačice do kolen, kakor jih nosijo otroci po mestih. Te je imel še v mestu in ker so bile še dobre, jih je nosil naprej.

Andrejče pa ni bil s tem zadovoljen; hotel je Tinčka bolj užaliti. Tinček je stal sredi ledu in gledal, kako smo se drugi drsali in padali. To opazi Andrejče. Zažene se z vso močjo proti njemu, da bi ga vrgel po ledu. Napadenec je to opazil, in ko je Andrejec prišel prav blizu njega, poklekne Tinček na led, Andrejče pa se razkorači, da bi se zadržal črezenj. Nogi pa sta mu šli še bolj narazen in ko se hoče obrniti, mu izpodrsne, da telebi z vso močjo na tla. Zakričal je kot ranjena zver in skrčil roki od bolečin. Nato se ni več premaknil. Vzdignili smo ga in hoteli nesti domov, a on je tolkel okrog sebe in vpil venomer.

Prišel je mimo kmet s sanmi, na katere smo ga položili. Deček si je zvil nogo, in še tisti dan so ga peljali v bolnišnico.

*

Od takrat je imel Tinček mir, zlasti pred Andrejcem, ki je prišel kmalu zdrav iz bolnišnice.

Kmalu je o vsi stvari zvedel tudi gospod učitelj. Še preden je prišel Andrejec v šolo, nam je obljubil, da nam pove povest, kaj se lahko zgodi človeku, ki zaničuje druge.

Andrejček je prišel v šolo, in gospod učitelj nam je pripovedoval:

V mladih letih sem imel dva sošolca. Eden je bil sin bogatega posestnika, drugi pa je bil brez staršev. Oče in mati sta mu umrla, preden je deček začel hoditi v šolo. Živel je pri dobrem stričku, ki je bil pa tudi ubožen.

Pozimi smo imeli skoro vsi tople suknjice, da nas ni zeblo v šolo in iz šole grede. Ubogemu Bogomirčku pa je stric ni mogel napraviti, saj je še sam ni nikdar imel. Vendar, da bi dečka preveč ne zeblo, mu je vsako jutro, ko je šel fantek v šolo, ogrnil veliko ruto svoje umrle žene okrog

telesca. Seveda smo vsi začudeno pogledali, ko je prišel Bogomirček v šolo v ženski ruti, ki mu je segala do petá.

Iz šole grede so se tudi nekateri norčevali, ker je bil Bogomirček malo čudno opravljen. Najhujši je bil Anton, sin onega bogatega posestnika. Da bi se mu drugi smejali, je nagajivec prijel Bogomirčkovo ruto in ga vlekel za seboj. Toda ruta je bila že stara in se je pretrgala kar po sredi. Nam ni bilo všeč to početje in smilil se nam je deček, ki je jokaje pobiral ostanke svoje borne obleke.

Tekla so leta. Ostavili smo domačo šolo in odšli na vse strani, vsak za svojim kruhom. Bogomirček je šel v mesto, v prodajalnico. Tam si je prihranil precej denarja, in ko mu je striček, ki ni imel svojih otrok, zapisal ob svoji smrti še hišico, se je mladenič nastanil v vasi in začel sam trgovati. Sčasoma je postal precej imovit trgovec.

In Tonček? Že v mladosti je kazal, da ne bo kaj prida in res ni bil. Dobil je sicer trdno posestvo, toda vse mu je šlo narobe. Delati ni hotel; začel je še piti in se je na ta način zadolžil. Neke pomladi pa je vse prodal, povrnil dolgove, in ostalo mu je še komaj za pot v Ameriko. Tam je bil dolgo časa. Ljudje so že mislili, da ga ne bo več nazaj, ker tudi vesti ni bilo nikake o njem. Domnevali so, da je morda umrl.

Pred nekaj leti sem bil o velikih počitnicah doma, in takrat so mi povedali, da je prišel Tonček iz Amerike. Bil je siromak. S palico je hodil od hiše do hiše, samo ene se je ogibal. Gotovo uganete — katere. Toda Bogomir ga ni nikdar spomnil na dogodek, ki je gotovo živel še obema v spominu. Dal mu je, česar si je siromak zaželel, in se bratovsko pogovarjal z njim.

To je žalostna povest, kaj-ne; bodi vam v svarilo . . .

Učitelj je končal in se zamislil. Tudi mi smo se zamislili, in morda ravno v to kot gospod učitelj . . .

Od tistega časa pa je imel Tinček mir, pa tudi Andrejček je postal boljši.

Zdelo se nam je vsem, da ga je zadela učiteljeva povest in da se tudi on časih zamisli v svojo bodočnost.

Andrej je sedaj človek in gospodar, kakršnega je treba iskati. A če bi bil vozil po tisti poti, na kateri je začel, bi bilo gotovo vse nasprotno.

Časih se dobita kje s Tinčkom, ki je v trgu mizar, in Tinček mu nalašč omeni ono: »Hlačiце Tinčkove . . .« — »A, molči, molči, saj jih nimaš več . . .« pravi Andrejec, in oba se smejeta, spominjajoč se let mladosti in — norosti.

